

ARNHEMSE SCOURANT.

ZONDAG 11 JULI.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is f 5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentien is een tot vijf regels, f 1.00, en voor elk daarboven 20 centen, behalve 35 centen, voor elke plaatsing.

Het Strafwetboek en de Begrooting zullen voor de Natie de toetssteen zijn, waaraan zij de leden der Tweede Kamer beproeft.

Met bovenstaande woorden besloot het Handelsblad, van den 3den dezer, een zeer opmerkelijk artikel, waarin het een' blik wierp op de verhouding tusschen de Staten-Generaal en de Natie.

Droevige en onnatuurlijke verhouding, inderdaad, waar de meerderheid der volksvertegenwoordiging gemeene zaak maakt met het ministerie tegen de wenschen en bezwaren der natie! Droevige en onnatuurlijke verhouding, wanneer de geheele onafhankelijke pers eenparig optreedt, niet alleen tegen een gehaat ministerie, maar ook tegen de meerderheid der vertegenwoordiging, die het schraagt. Droevige verhouding, wanneer men de impopulairste mannen der Kamer tot de hoogste betrekkingen ziet verheffen; wanneer men het bestuur een' kruistogt openen ziet tegen al wat, onafhankelijk van aard, vrijzinnige stemmen verheft.

Mannen als THORBECKE en WICHERS verdwenen uit de Kamer en zoo even melden de dagbladen ons, dat het aan de manoeuvres van »MEN" gelukt is, ook den heer STORM, een' der Negenmannen, uit de raadzaal des lands te verwijderen; even onvermoeide als ongelukkige vervolging der pers; een zwart boek aangelegd tegen de achtenswaardigste burgers, die met het bestuur verschilden van meening omtrent de doelmatigheid onzer grondwettige instellingen; even belagchelijke als kleingeestige wraakzucht tegen ongevallige dagbladen aan den dag gelegd, voortdurende bezoldiging van een blad, door een' gewezen ambtenaar van het departement van justitie, — een' Belg van geboorte, — geschreven, als wilde men LIBRY BAGNANO'S tijden herroepen; het ministerie, — ja, naar men zegt, de meerderheid der Kamer, — bedacht, verlangend, begeerig, om in een zaamgeflanst wetboek bepalingen tegen de pers te doen doorgaan, waardoor de vrije pen in de hand verdorren, de vrije tong in den mond verdroegen zou!

Zoover is het gekomen, dat de grondwettige vrijheid der natie op het punt staat, om door eene gediensstige meerderheid der Kamer aan een even verwaten

als onbekwaam ministerie te worden overgeleverd! Eene meerderheid, die voor zich zelve yreest, een' meerderheid, die bij strafwetten bescherming zoekt tegen de onafhankelijke pers, tegen de organen van alle vrijzinnige meeningen, tegen de eenparige verwijten van de geheele schriftelijke vertegenwoordiging der natie.

Droevige, onnatuurlijke verhouding, voorzeker, waar de natie geene toevlugt meer zoekt, geene hulp meer verwacht van hare vertegenwoordiging, maar nog slechts opziet tot de regterlijke magt. De Hooge Raad, ziedaar het anker der Nederlandsche vrijheid. Van den Hoogen Raad wacht men beschutting tegen wien dezelve ook aantasten mogt. Want, men bedenke het wel: vrijheid van pers staat in de grondwet geschreven, en mogt het al aan de impopulaire meerderheid der Kamer behagen, dezelve te bekorten, — de uitspraak van den Hoogen Raad zal worden ingeroepen ter beslissing, in hoeverre de gewone wetgevende magt het grondwettig regt bekorten kan.

Wij staan — het is niet te ontveinzen — aan den rand eener hagchelijke crisis. Nimmer, sinds België's afval, was het oogenblik zoo gespannen. Niemand weet, wat daar komen zal. *Quos Juppiter perdere vult, obcoecat.* Intusschen, besluiten wij met het Handelsblad: »Het strafwetboek en de begrooting zullen voor de Natie de toetssteen zijn, waaraan zij de leden van de Tweede Kamer beproeft.»

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 6 juli. De dochter van den gewezen burgemeester Techech, die na de ter-dood-brenging van haren vader, door eene beschikking der koningin en op derselver kosten, bij den evangelischen predikant Overbeck te Camen verzorgd werd, is, volgens den Rh. B., den 27sten d'et vorige maand met een Franschman verdwenen.

ENGLAND.

Londen, 7 juli. In de zitting van het Lagerhuis van eergisteren avond, heeft lord John Russell op eene vraag van een der leden, betreffende de gebeurtenissen in China, geantwoord, dat sir J. Davis, gouverneur van Hong-Kong, op zijn eigen gezag gehandeld had en niet op eenige bijzondere instructiën van zijn gouvernement, maar dat hij wel algemeene instructiën ontvangen had, om de ten-uitvoer-brenging van het traktaat van Nankin te dwingen.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 juli. Gisteren heeft de heer de Mornais, op het einde der zitting van de Kamer der Afgevaardigden, eene interpellatie gerigt aan den minister van justitie, aangaande het gerucht, dat de heer

Pellapra, een' der voornaamste beschuldigten in de zaak van Cubières, ontvlugt was. Deze gebeurtenis wordt heden bevestigd. De minister van justitie gaf op deze interpellatie ten antwoord, dat hij nog niet genoegzaam ingelicht was omtrent deze zaak.

Overigens zegt de Gazette des Tribunaux omtrent deze verdwijning van den heer Pellapra, dat deze werkelijk Parijs verlaten heeft, maar dat men niet weet, waarheen hij gevugt is. Men zegt, dat de heer Pellapra in een' brief aan het Hof der Pairs de redenen van zijn besluit heeft opgegeven. Indien deze brief werkelijk bestaat, zal hij natuurlijk bij het begin der debatten aan het Hof der Pairs voorgelezen worden.

— Maandag avond heeft het luisterrijke militaire feest, gegeven door den hertog van Montpensier, in het bosch van Vincennes plaats gehad. Een getal van 800 aanzienlijke genoodigden, vooral officieren van alle rangen, woonden dit feest bij. Men heeft opgemerkt, dat al de Spanjaarden van aanzien, welke er tegenwoordig waren, aan den hertog van Montpensier den titel van infant gaven.

— De maire van Rouaan en zijne zes assessoren hebben hun ontslag ingeleverd wegens een geschil, dat ten aanzien van den spoorweg ontstaan is.

BELGIE.

Brussel, 8 juli. Men zegt, dat de te verwachten veranderingen in het personeel der gouverneurs, niet in het midden van de zittingen der provinciale staten kunnen gedaan worden, terwijl het nieuwe kabinet er op moet aandringen, om die wijzigingen te gelijktijd met dezelfs aanvaarding van het bewind te doen plaats hebben. Men moet zich derhalve niet verwonderen, dat de bepaalde aftreding van het ministerie uitgesteld is tot op het einde der maand.

— De bombons, die in deze stad den dood van een meisje veroorzaakt hebben, zijn bij den banketbakker, die dezelve gemaakt heeft, door het gerecht in beslag genomen, en uit een voorloopig onderzoek is gebleken, dat de kleurstof rottokruid bevatte. Heden is het lijke van dit meisje in tegenwoordigheid van het gerecht opgegraven, om scheikundig onderzocht te worden.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 9 juli. Gisteren werden in de vergadering der provinciale staten van Noord-Holland, te Haarlem gehouden, tot leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal benoemd: in plaats van jhr. mr. P. van Akerlaken, jhr. mr. P. Opperdoes Alwijn, lid van de provinciale staten; en in plaats van den heer mr. H. A. van Bleiswijk, de heer J. C. van Wesse, mede lid van de provinciale staten. Deze heer, echter, bedankt hebbende voer de op hem uitgebragte keuze, hebben de provinciale staten in zijne plaats benoemd den heer H. J. Smit. De heeren mr. J. J. Uytwerf Sterling, mr. J. S. van Naamen en H. van Beeck Voltenhoven zijn herkozen. Bij iedere benoeming heeft vooral de heer mr. W. J. C. van Hasselt vele stemmen op zich vereenigd.

Tot leden van gedeputeerde staten zijn herkozen, de heer G. J. J. A. baron van Pallandt tot Eerde, en de heer C. van Bommel.

§ Amsterdam, 10 juli. »De keuzen onzer provinciale staten voor het lidmaatschap der Tweede Kamer hebben beantwoord aan de verwachting — neen, hebben die verre overtroffen. Voor jonkheer Pieter van Akerlaken, jonkheer Op-pardoes Al-

wijn (1); voor *Bleisje, Jan van Wessem!!!* Men had geen waardiger plaatsvervangers kunnen vinden."

"Het sprak van zelf, dat men twee menschen van over het IJ moest opschommelen; — immers de twee aftredende leden kwamen van daar; en de eer van West-Vriesland kon niet dulden, dat zij vervangen werden door mannen van Amsterdam. Hoorn, het vruchtbare Hoorn, brengt meer voort dan Wortelen en van *Akerlakens*; daar leefde nog een andere jonkheer, een boezemvriend van onzen *Pieter*; wat was natuurlijker, wat meer overeenkomstig met Hoorn's roem, dan dat deze de plaats van genen innam?"

"Daarop heeft jonkheer *Pieter* zijn Noord-Hollandschen aanhang sedert maanden gewezen. »Beweent gij mij — dus sprak hij — ei, verheugt u in mijn ander-ik, in mijn boezemvriend van *Alewijn*." Die keuze is schitterend. Jonkheer *Oppendoes* is directeur der belastingen, een onmiddellijk ondergeschikt ambtenaar, en een ijverig verceder van mijnheer van *Hall*; wie kan beter de taak van jonkheer *Pieter* overnemen, om de begrotingen — goed te keuren? Een ondergeschikt ambtenaar is de beste verdediger van 's volks regten, te meer, als hij slechts ziet door de oogen van *Pieter*; slechts hoort door zijne ooren; slechts spreekt uit zijnen mond.

"Verbeeldt u, dat de geest, of liever de schim, van onker *Pieter* gevaren was in een automaat, vervaardigd door de handen van van *Hall* — en gij zult een sprekend beeld hebben van den jonkheerlijken volksvertegenwoordiger *Oppendoes*.

"Ja, zoo is het; als de minister van *Hall* aan de touwtjes trekt, zult gij dien *Oppendoes* zien knikken, en er zal eene stemme van hem uitgaan, als uit wijlen jonkheer *Pieter's* gorgel.

En dan voor Enkhuizens roem, het *Bleisje*, een Zaandammer-pracht-exemplaar in den persoon van *Jan van Wessem!* Heerlijk! — Amsterdam, gij die den naam voert van hoofdstad des rijk, uwe vertegenwoordiging schittert uit in 's lands raadsaal.

"Mijnheer van *Wessem*, van geboorte een Tieleenaar, is, door aanhuwelyking en door langdurig verblijf, als het ware, aan de Zaan geënt. Hij is daar en aan de hours bekend voor hetgeen men in den handel een *soliden man* noemt; eene hoedanigheid, die voor drie vierde deelen op de geldkist doelt. Overigens volstrekt verstoken van alle wetenschappelijke opvoeding, en zijne levensdagen in zijne oliemolens en pakhuizen versleten hebbende, is hij ongeveer even geschikt voor staatsman als wijlen ons *Bleisje* zelf.

Onder het schrijven dezes, bérigt men ons, dat de heer van *Wessem* voor de op hem uitgebragte keuze bedankt heeft. Ziet, zich zelve doet hij meer regt wedervaren dan de staten; het bewijst zijne eerbijheid en oud-hollandsche trouw; hij bedankt voor eene betrekking, welke hij bewust is, niet naar behoren te kunnen waarnemen.

Nu zou men toch stellig verwacht hebben, dat zijn mededinger, de heer van *Hasselt*, die voor hem moest onderdoen, de meerderheid der stemmen op zich verenigen zou. Maar, ach, hij woont niet over het IJ, en de eer van het eigenlijke Noord-Holland vergde in dat opzigt stellige voldoening. Van de Zaan, en alleen van de Zaan, kon en moest iemand komen om het geheele Nederlandsche volk te vertegenwoordigen. Van daar de keuze van zekeren heer *Smit*. Wenscht men de staatkundige gevoelens van den heer *Smit* te kennen? — Ga te hem zelve vragen; wij athenus hebben van dezen candidaat voor volksvertegenwoordiger nog nimmer iets vernomen. In Zaandam spreekt men niet over politiek en denkt men er nog minder over; getpelen heerschen er niet; hoogstens een soort van instinkt, en dat instinkt is geheel in den geest van het behoud. Deel de heer *Smit* dat algemeene instinkt? — De tijd zal het openbaren.

"En die man mógt de invaderheid boven den heer van *Hasselt* verwerven. Met 37 tegen 29 stemmen werd aan Zaandam de ongekende eer toegelegd van een exemplaar ter land's vergadering op te zenden, en den voorrang op Amsterdam te behalen.

Wij begrijpen de doelmatigheid der keuze; als de Tweede Kamer eene rariteiten-verzamling ware, waar types uit alle oorden des lands moesten worden te ton gesteld, tot vermaak van den vreemdeling en tot leering van den landsaat.

(1) Half hier en half wijn.

Maar iemand, als de heer van *Hasselt*, overstemd te zien ten behoefte van

»Amsterdam, goede stad, goede stad,
»k'Wou dat gij meer coeragie had."

P. S. — Zoo even komt ons, door buitengewone gelegenheid, de tijding uit 's Hertogenbosch toe, dat de heer *Storm* is geëlimineerd. In zijne plaats het domperlid *Bots!* — Arm Noord-Brabant, uw *Luyben*, de renegaat, is u dierbaar, en de onverschrokken *Storm* móst vallen. Is er dan werkelijk eene partij, zoo mogelijk in uw gewest als men voorgeeft, die menschen en stemmen drijft en regeert!

Intusschen, juicht mannen des Behouds! Alweder een van de bewuste Regen verwijderd.

's Gravenhage, 6 juli. Ook hier beginnen zich teekenen van onrust en algemeene verbittering tegen de regering en de Engelsche opkoopters te openbaren. Volgens de jongste berichten, hadden ook te Doesborgh, Naarden, Arnhem en Utrecht volksbewegingen plaats gehad; en ook in het Limburgsche was het onrustig. Men spreekt hier van het oprukken der lanciers naar Gelderland en Overijssel. (Vlissingsche Ct.)

(Wat er zij van die, volgens de Vlissingsche Courant, plaats gegrepen onlusten te 's Hage, Naarden, Utrecht en in het Limburgsche, weten wij niet, doch wel, dat noch hier — te Arnhem — noch ook te Doesburg iets hoegenaamd is voorgevallen; hetwelk een' zweem had van onlusten.)

's Gravenhage, 8 juli. Bij de provinciale staten van Zuid-Holland ingekomen zijnde het adres van het stedelijk bestuur van Leiden, betreffende het finaciëel beheer der stedelijke besturen, vooral met betrekking tot het zrrsteren der begrotingen, is daarop door den griffier voorgelezen een betoog van gedeputeerde staten tot wederlegging der gronden, door het stedelijk bestuur van Leiden bij het zoo even omschreven adres aangevoerd. — Het stuk is vervolgens gesteld in handen eener commissie, bestaande uit den heer *A. Vlieland* en anderen.

— Wij vernemen, dat onze regering van de Pruisische heeft verzocht de uitlevering van *Govert Verploegh*, vroeger onder de firma *Godefroy & Comp* te 's Gravenhage gewoond hebbende, en die beschuldigd wordt van door beloften van landsposten, enz., zich door onderscheidene personen gelden te hebben doen uitbetalen. Men verzekert ons, dat de Pruisische regering beloofd heeft, aan dat verzoek tot uitlevering te zullen voldoen.

's Hertogenbosch, 8 juli. Heden morgen zijn in de vergadering der provinciale staten van Noord-Brabant, als leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal herkozen, de HH. mr. *J. A. Mutsaers* en mr. *J. L. A. Luyben* en in plaats van den heer mr. *E. D. Storm*, gekozen mr. *J. B. Bots*, thans lid der gedeputeerde staten van dit gewest, en als leden der gedeputeerde staten, mr. *C. J. A. van Rijckeborsel* en *H. J. T. van der Ven*, bij herkiezing, terwijl, in plaats van mr. *J. B. Bots* voornoemd, is gekozen de heer *J. H. Boerakker*, lid der provinciale staten in het eerste kiesdistrict voor den landelijken stand.

Utrecht, 8 juli. Heden is door de staten dezer provincie tot lid voor de Staten-Generaal herkozen de heer *N. P. J. Kien*, burgemeester der stad Utrecht.

Alle aftredende leden voor de gedeputeerde staten zijn herkozen. Ter vervulling van de vacature, als raadshier in het provinciaal gerechtshof van Utrecht, ontstaan door het overlijden van den heer mr. *P. J. J. Ram*, werden de heeren mr. *J. J. Hinlopen*, mr. *H. C. van Loenen*, en jhr. mr. *A. Coenen van 's Gravesloot*, als drietal candidaten op de voordragt geplaatst.

Groningen, 8 juli. In de zitting der provinciale staten zijn tot leden van gedeputeerde staten benoemd de heer jonkhr. mr. *U. W. P. van Panhuijs*, in de plaats van den heer mr. *E. J. baron Lewe van Middelstum*, als lid der staten niet herkozen, en de heeren mr. *J. A. Pruitier* en *W. C. Star Lichtenvoort*, bij herkiezing.

— De oogenblikken van woeling, onrust en bezorgdheid, die wij de voorgaande week hebben beleefd, hebben thans plaats gemaakt voor terugkeer tot orde en rust. Reeds hebben de verordeningen, genomen ter voorkoming en beteugeling van nieuwe ongeregelheden, eenige wijzigingen kunnen ondergaan, daar de militairen, die in het begin der vorige week zonder uitzondering alle in de kasernen waren geconsigneerd, voor een gedeelte weder lof hebben bekomen, om nit te mogen gaan, en is tevens het getal manschappen der schuiterij verminderd, die, in vereniging met de militairen, rustbewaarders en studenten, des avonds de wachten betrekken.

Op nieuw is een der gekwetsten overleden, zijnde de vrouw van *H. Woldring*.

Assen, 8 juli. Den 6den dezer is de vergadering der provinciale staten van dit gewest geopend; alle leden waren tegenwoordig, behalve de HH. *J. ten Holte* van Dalen en *L. Nijssingh* van de Wijk, die beide door ongesteldheid verhindert werden op te komen. Onder de eerste werkzaamheden was het

kieszen van een lid voor de Staten-Generaal voor deze provincie in plaats van den heer mr. *G. Kniphorst*, die dit jaar moest aftreden; de heer *Kniphorst* is herbeneemd met 17 van de 22 stemmen, terwijl 3 stemmen op den heer mr. *Louis graaf van Heiden Reinestein*, 1 stem op jhr. *Rudolf Arend van Echten van Holthe* en 1 stem op mr. *Gerardus Lambertus Kniphorst* was uitgebragt. Daarna zijn de dit jaar aftredende leden van het collegie van gedeputeerde staten, de HH. mrs. *G. Vos* en *J. Tonckens*, ieder met 21 van de 22 stemmen herkozen, en is aan mr. *A. Vos*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontvanger van het afvaartsgeld op de Drentsche hoofdvaart. Overigens zijn in deze vergadering de meeste belangrijke zaken ten fine van onderzoek en advies aan daartoe benoemde commissiën opgedragen.

Arnhem, 9 juli. De strafcoëfening is heden aan *Christiaan Gephens* volvoerd. — Diepe stille heerschappie onder de menigte, waartoe vooral ook de demoe-dige houding van den veroordeelde bijdroeg; er gebeurde niets, waardoor eenigermate de orde werd verstoord. — Geene militairen waren van elders ontboden, en ook dan zelfs, wanneer er eenige ongeregelheden waren te duchten geweest, was bij den goeden geest, die ons garnizoen bezielt, dit op zich zelf genoeg, om alle vrees te doen wijken.

— Men verneemt, dat de naam *het beroepen* predikant, de Weleerwaarde en zeer geleerde heer *H. W. J. Sannes*, van Schildwolda, dat beroep zou hebben aangenomen. — Voorts, dat de heer . . . *Willemsen*, roomsch katholijk priester en pastoor alhier, zou verheven zijn tot aarts-priester van Gelderland, standplaats Duiven.

Arnhem, 30 juli. Onderstaand adres is, dezer dagen, door eenige boekdrukkers en uitgevers in Gelderland aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingezonden:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

»Geven met verschuldigde eerbied te kennen, de ondergeteekenden, drukkers en uitgevers van boekwerken:

»dat zij hunne bezwaren wenschen kenbaar te maken tegen sommige bepalingen van het Ontwerp van het Wetboek van Strafrecht, waardoor, naar hunne meening, inbreuk wordt gemaakt op hunne regten;

»dat zij dit verlangen te doen, vóórdát over de aanneming of verwerping dier bepalingen worde beslist, ten einde daardoor op die bepalingen de aandacht van U Ed. Mog. bijzonder te vestigen, en, bij de beraadslaging, hunne belangen verzorgd en beschermd te zien; »dat die grieven gelagen zijn:

»1°. in den Vden titel, boek II, van dat ontwerp handelende over wanbedrijf, begaan door het uitgeven en verspreiden van geschrift, beeld, plaat, prentwerk of afbeeldingen;

»2°. in den XVIIden titel, boek II, handelende over laster en loon.

»Die grieven hebben de ondergeteekenden

»1°. als burgers van den staat, in het algemeen,

»2°. in hunne betrekkingen, in het bijzonder.

»Er is in Nederland een tijd geweest, waarin het als misdadig werd aangerekend, vrijheid van denken zich aan te matigen. Tegen die dwingelandij heeft men zich verzet en de tachtig-jarige strijd werd gestreden.

»Die vrijheid van denken had tot noodzakelijk gevolg de vrijheid van schrijven, en de onafhankelijkheid van Nederland dagteekent haar bestaan van hetzelfde oogenblik, als de vrijheid van drukpers hier te lande.

»Men heeft die vrijheid van drukpers steeds geëerbiedigd en gehandhaafd; zij is beschouwd als uitmakende een' grondsteen van het bestaan van Nederland onafhankelijkheid, en men wil dien grondsteen nu wegrukken, zoo het schijnt!

»De Nederlanders hebben er regt op, het behoud van dezelve te vorderen, en U Ed. Mog. zijn gerospen om hunne regten te handhaven.

»Zij hebben voor het verkrijgen en behouden dier regten vroeger alles ten beste gegeven; hunne vaderen hebben voor dezelve rampen verduurd, nederlagen geleden, vervolgingen doorstaan, . . . en zullen zij nu dat duur gekochte pand vrijwillig verloren geven?

»Zij zijn verplicht, alles tot behoud van dezelve aan te wenden, en U Ed. Mog. hebben gezworen de algemeene en bijzondere vrijheid der ingezetenen te zullen bewaren en beschermen. Die eed vordert dus, dat U Ed. Mog. deze vrijheid der drukpers zullen beschermen en bewaren.

»U Ed. Mog. zullen dan deze bepalingen uit het Wetboek van Strafrecht weren.

»Wanneer men de onderscheidene bepalingen der beide aangehaalde titels aandachtig overweegt, dan kan het den opmerkzamen beoordeelaar niet ontgaan, dat zij het kenmerk dragen van haren tijd, en haren oorsprong verraden, als voortvloeiende

eene afkeuring der regering, welke de Nederlandsche drukpers het ongeluk had zich op den hals te halen, en uit eene ijverige zucht om, ten straffe daarvan, die drukpers in meerdere banden te kluisteren dan de grondwet gedooft of de verlichting en vrijheidszin, die de Nederlanders steeds boven andere staten van Europa deden uitblinken, dragelijk achten.

»De ondergeteekenden verzoeken daarom U Ed. Mog. al de bepalingen van dit voorgedragen wetboek, met de drukpers in verband staande, aan deze opmerking te willen toetsen, om daardoor te beter te zorgen, dat dit onschatbaar gedeelte van het erfgoed der vaderen voor hun nakroost blijve bewaard.

»De ondergeteekenden hebben, in de tweede plaats, nog bijzondere bezwaren, hen betreffende, in het ontwerp van strafregt.

»Zij vinden zich, in de eerste plaats, bezwaard met artikel 1, titel V, boek II en wel in de tweede alinea luidende:

»Indien de verspreider slechts als lasthebber heeft gehandeld, en op de eerste aanmaning van den regter, ten genoegte van denzelfden, zijnen lastgever heeft aangewezen, zoodat deze in regten kan worden betrokken, wordt geene straf tegen hem uitgesproken.»

»Het is, alsof men, bij het stellen dier bepaling, terug is gekeerd tot het stelsel, dat het beginsel der strafwetgeving moet worden gezocht in het oefenen van blinde wraak, en daarom op eene overtreding moet volgen eene straf oefening, onverschillig of de gestrafte ook juist de schuldige overtreder was.

»Men is bij dit artikel uitgegaan van het juiste begrip, dat de verspreider niet strafwaardig is, wanneer hij slechts als lasthebber heeft gehandeld en zijnen lastgever noemt, omdat men van oordeel is, dat de verantwoordelijkheid en strafbaarheid van die daad op rekening van den lastgever moet worden gesteld, terwijl de verspreider geheel ter goeder trouw geacht wordt gehandeld te hebben.

»Maar die vrijlating van den verspreider ter goeder trouw hangt af:

1°. Van het genoegte des regters.

»Is het iets anders, alsof er stond, van de willekeur des regters? Want waar de een genoegte medeneemt, dat zal den anderen onvoldoende voorkomen. En verandert dit iets aan de daad des verspreiders? Zoo ja! dan bestaat eigenlijk de overtreding in het zich op den hals halen van het ongenoegen des regters.

2°. Maar, in de tweede plaats, wordt er vereischt, dat deze in regten kan worden betrokken. Is dat iets, dat van den verspreider afhangt? en waarvoor men hem aansprakelijk kan stellen?

»De lastgever kan sterven, vóórdat hij in regten kon worden betrokken, en moet dan de maatschappij zeggen: »een gestrafte moet er zijn, de schuldige ontvalt aan het wrekende zwaard; daarom moet de onschuldige in zijne plaats boeten?»

»De lastgever kan, op het vernemen, dat hij als zoodanig voor den regter genoemd is, terstond zich buitenslands begeven; moet dat den lasthebber ten kwade worden geduid? en kan dan de maatschappij zich op den verspreider wreken, alleen omdat de gelegenheid onbreekt op den schuldige zelven de straf toe te passen?

»Deze beide bepalingen zijn strijdig met de billijkheid en de beginselen van het strafregt en de ondergeteekenden vleijen zich daarom, dat zij door U Ed. Mog. uit het strafwetboek zullen worden geweerd.

»De ondergeteekenden hebben verder met schrik gelezen de bepalingen, opgenomen in den XVII^{den} titel van het II boek, handelende over *laster* en *hoon*.

»De omschrijvingen van *laster* en *hoon*, in de beide eerste artikelen gegeven, zijn zoo onbepaald, dat alles aan de beoordeeling en waardering des regters is overgelaten en door dezen zelfs het onschuldige onder die bepalingen gebragt kan worden. Er wordt geene beoordeeling van de handelingen van anderen meer vrijgelaten, want iedere afkeuring zal *hoon* kunnen genoemd worden. — Het onbepaalde dier omschrijvingen moet wel schrik inboezemen aan de ondergeteekenden, wanneer men in artikel 14 van dienzelfden titel leest, dat zij, — niettegenstaande de schrijvers bekend zijn, deze de verantwoordelijkheid van het door hen geschrevene op zich nemen en daarvoor gestraft worden, — toch nog vervolgd en gestraft zullen worden, omdat zij het geschrevene gedrukt en uitgegeven hebben. Is het, bij het aannemen hiervan, voor den drukker niet eene hoogst wenschelijke zaak,

dat de censuur worde ingevoerd, om zoo doende, voor onmogelijk te vermijden straffen gevrijwaard te zijn?

»De leer der medepligtigheid wordt bij deze bepaling buiten hare grenzen gedreven, eene verhouding tusschen schrijvers en drukkers geschapen, die onbestaanbaar is en het uitgeven van boekwerken onmogelijk gemaakt.

»Medepligtig mag hij heeten, die vrijwillig deelneemt aan eene verbodene daad, en daardoor de strafwaardige bedoelingen van den hoofddader bevordert of voltooit, dat is, de daad van dezen geheel de zijne maakt.

»Maar dit kan niet geacht worden de handeling des boekdrukkers te zijn, die het werk van eenen, zich bekend makenden, schrijver ter perse legt en uitgeeft, onder den naam van dien schrijver. Die drukker blijft, in zoodanig geval, binnen den gewonen en nederigen kring van zijn bedrijf; hij leent alleen het gebruik zijner pers, zorgt voor hare geregelde werking en oefent niets meer dan de kunst van het drukken van het letterschrift uit. De inhoud van dat geschrift is en blijft hem vreemd; de taal van dat geschrift is hem veelal onbekend; de denkbeelden en gevoelens, daarbij uitgedrukt, gaan zijne beoordeeling te boven en de keuze der uitdrukkingen is aan zijnen toets niet onderworpen. Dat alles is en blijft het uitsluitend eigendom van den zich bekend makenden schrijver, die voor dat alles verantwoordelijk is en die verantwoordelijkheid op zich neemt.

»De verhouding, die in zoodanig geval stand grijpt tusschen den schrijver en den drukker, is geene andere, dan die tusschen den bouwmeester en den eenvoudigen werkmans bestaat, en geene regtvaardigheid zal immer den laatste aansprakelijk stellen voor de feilen des eersten.

»Men bedenke eens, welke de verwarring zoude zijn, wanneer de drukker, om zijne eigene veiligheid te dekken, door de wet werd verplicht, het werk van den schrijver, die onder zijnen naam de vruchten van zijnen geest in het licht wil geven, angstvallig te onderzoeken, en gevoelens, en denkbeelden, en woorden te wegen en te beoordeelen, en van den schrijver al de veranderingen te vorderen, die zijne schroomvalligheid wenschelijk keurt. — Waar zal men den schrijver en den drukker vinden, die over dat alles volledig en censtemmig denken? waar den schrijver, die zich aan deze censuur van zijnen drukker zal willen onderwerpen? en wat zal er van de werken zelven worden, die uit den aard der zaken en van de menschelijke natuur niet anders zullen kunnen zijn, dan vruchten van talloze transactiën, tusschen schrijver en drukker aangegaan! Zal niet het gevolg moeten zijn, óf dat de lezers veel, zeer veel, zullen verliezen, de behandelde onderwerpen groote schade zullen lijden, en of zeer veel goeds niet zal worden geschreven, óf zeer veel, dat uitnemend is geschreven, niet zal worden gedrukt?

»Zouden de aantekeningen op de grondwet, door den hoogleeraar THORBECKE in geschrift gebragt, wel immer, wel herhaaldelijk het licht hebben gezien, wanneer deze verantwoordelijkheid des drukkers reeds toen ware afgekondigd geweest?

»Men is in de tweede alinea van artikel 14 van hetzelfde stelsel uitgegaan, als in den V^{den} titel, boek II, dat, namelijk, iedere overtreding vordert, dat er iemand gestraft worde; de drukkers moeten daar ook op de eerste aanmaning des regters, ten genoegte van dezen, aanwijzen, wie de schrijver is, zoodat deze in regten betrokken kan worden.

»Die bepaling is hier, even als daar, hoogst onbillijk en strijdig met de beginselen van het strafregt.

»De ondergeteekende nemen daarom de vrijheid U Ed. Mog. te verzoeken, de hierboven bestredene bepalingen, als inbreuk makende op de vrijheid van de drukpers, door de goedkeuring van U Ed. Mog. niet te bekrachtigen.

Hetwelk doende,

(Volgen de onderteekeningen.)

Allegelwerk.

Varia.

's Gravenhage. — juli.

Het *Journal de la Haye*, door de heeren SCHOOVELD en VAN DAM VAN ISSELT gestuit in dezelfde voorpraak van de Gallicische moorden en Krakau's inlijving, en dienvolgens vermoedelijk verstoken van het loon, dat waarschijnlijk deswege zal zijn betaald, schijnt zich thans te leenen aan het verspreiden van

valsehe tijdingen uit Frankrijk. In een zijner laatste nummers van de maand juni, deelde het een zoogenaamden brief mede, naar het heette, door den heer DE GIBARDIN, redacteur van het blad *la Presse*, aan den president der Kamer van Gedeputeerden gericht; *la Presse*, in deszelfs nummer van den 2den juli, verklaart dien brief voor volstrekt verdicht, »entièrement apocryphe.» — Wijders leest men in den *Courrier Français* van den 3den dezer: »Wij hoopten, dat de heer CUSIN-GRIDAINE zich op de tribune »volledig zou komen verontschuldigen. Doch de heer »CUSIN-GRIDAINE heeft het voegzaam geacht te »zwijgen. Nogtans verkondigden ons het *Journal de la »Haye* en de *Courrier de Lyon*, dat hij spreken zou. »Hij is van meening veranderd, nadat het berigt, in »de twee genoemde dagbladen opgenomen, de werk- »plaats had verlaten, waar de kleine ministeriële »correspondentiën worden vervaardigd. De heer DU- »CHÂTEL en de heer GUIZOT hebben, buiten twijfel, »gemeend, dat stilzwijgen beter was dan ophelderin- »gen; intusschen bewonderen wij het toeval, hetwelk »die ophelderingen te gelijker tijd te Lyon en te »'s Gravenhage doet aankondigen, in een eensluidend »berigt.»

Ziedaar dus thans, waartoe nog een andere men, dan de men, die aan het *Journal f* 25000 uit onze staatskas toelegt, het *Journal de la Haye* schijnt te bezigen.

In het voorloopig verslag der Tweede Kamer, betrekkelijk de staatsbegrooting, leest men (§ 224): »De opbrengst der posten is, sedert 1842, f 100,000 »teruggeslagen; bij het ontbreken van eenige aandui- »ding, waaruit eene vermindering van wisseling van »brieven zou kunnen worden afgeleid, moeten de »oorzaken van dit verschijnsel in de gebrekkige in- »rigting gezocht worden.»

Natuurlijk; men had er kunnen bijvoegen: en behoort, gevolgelijk, die gebrekkige inrigting te worden verholpen, waartoe de Kamer meent te moeten medewerken door verwerping eener begrooting, welke wordt voorgesteld door eenen minister, die de bestaande gebreken niet verholpen wil. Dit, echter, zegt het verslag niet; maar het vervolgt:

»Daaronder worden, door vele leden, de spaarzame »en dikwerf ondoelmatige plaatsing en inrigting der »distributie-kantoren ten platten lande, de niet ge- »bruikmaking van de versnelde middelen van ver- »voer, en vooral de hooge porto's gerangschikt; »men men houdt zich overtuigd, dat door doelmati- »ge verbeteringen in de aangenomene punten, de »mededinging van vele bijzondere expeditiën beter zal »kunnen worden overgenomen dan door gestreng »maatregelen.»

Zeer juist. Er is te weinig gelegenheid, om met den post te verzenden; daarom verzendt men per spoorweg, per diligence, per schuit. Wijders zijn de porten te hoog.

§ 228. Ook is er in bedenking gegeven, of er geene »aanleiding bestaat, om zich met vreemde regeringen »omtrent wederzijdsche verminderingen van porten »te verstaan.»

Kostelijke bedenking! die uit het vernuft van een' BLEISWIJK, een' MENDO of een' DE MONEHY moet zijn gesproten! — »Of er geene aanleiding bestaat?» Maar voor iedereen, die niet blind is, omdat hij niet wil zien, die niet doof is, omdat hij niet wil hooren, is het overbekend, dat schier alle vreemde regeringen reeds lang bij de onze aandringen op vermindering van briefport. Inzonderheid Pruisen en Oosterrijk, die in den laatsten tijd hun binnenlandsch briefport zoo aanmerkelijk hebben verminderd, wonden reeds lang vergeefsche moeite bij onze regering aan, dat ook zij daartoe medewerke. Maar zij, de behoudende, wil niet. IK, die het geheel veel beter overziet, wil niet hooren van die vreemde en holle theoriën; hij verkiest de opbrengsten der posten productief te maken, op zijne wijze. En daarom drukken onze briefporten niet alleen de vriendschappelijke correspondentie en den handel, maar verminderen ook ons verkeer met het buitenland. Laatstelijk ontmoette ik hier een' voornaam bankier uit Parijs. Hij maakte mij de opmerking, of onze handel niet aanmerkelijk lijden moest ten gevolge van het briefport, hetwelk Nederland zoozeer in het nadeel stelde met andere staten. »Een gewone (de ligtst mogelijke) brief uit Amsterdam, Rotterdam of 's Hage,» zeide hij, »kost mij te Parijs 24 sous (11 stuivers); terwijl de gewone brief uit Weenen (zoo oneindig veel verder gelegen) mij niet meer dan 28 sous (13 stuivers) kost. Van waar dit onderscheid?»

Een aanwezig Engelschman nam het woord en zeide: »Wat nog vreemder is, het is, dat een brief uit Weenen te Londen minder kost dan te 's Hage, alhoewel de post over Holland gaat. Mijn' brief uit Weenen betaal ik hier duurder dan ik het te Londen doen zou!»

En dan zijn er in de Kamer leden, schaaphoofdig genoeg, om in bedenking te kunnen geven, »of er geene aanleiding bestaat, om zich met vreemde regeringen omtrent wederzijdsche verminderingen van porto's te verstaan» —!

De vreemde regeringen, waarlijk, verlangen niets liever; wie niet wil, het is de minister van financiën, dien gij nogtans, sinds jaren, zijne begrooting bewijst, en die, als bij u toespreekt, zulks d'wel sprake hij tot baloorij boerenkroost. En t' hem weder zijn budget bewilligen. De OUWERS, er u voor.

